

krijgsgevangenen behandeld? Wat was het lot der Europeanen? Het waren allemaal vragen waarop geen antwoord kon worden gegeven. Vandaar dat Helfrich in samenwerking met de Britse geheime dienst besloot, een eerste geheime agent naar Sumatra te zenden. Hij koos er een van de vijf officieren van het Knil voor uit die in '41 naar Engeland waren gezonden en die begin maart '42 met de 'Colombia' op Ceylon waren gearriveerd: luitenant H. E. Wijnmalen. Deze had als nadeel dat hij geen Indonesiër was maar een Indische Nederlander, evenwel: hij had een nogal donkere huidskleur. Hij had op Sumatra gediend, nl. in het gebied van Padang, en hij kende de taal der Minangkabauers.

De opzet was dat hij, na niet ver van Padang geland te zijn, zich als inheemse zou vermommen en dat hij, afgezien van de algemene inlichtingen die hij zou kunnen verzamelen, contact zou trachten op te nemen met de troepen van Overakker. 'Men wist', aldus later luitenant-ter-zee eerste klasse C. W. Th. baron van Boetzelaer, commandant van de onderzeeboot 'K 15' die hem zou afzetten, 'dat er boven Padang nog troepen waren en daarmee moest hij in contact komen.'¹ 'Boven Padang' — ja, maar Overakkers laatste bericht was uit het Alasdal gekomen, dat hemelsbreed meer dan 500 km van Padang verwijderd is. Met Wijnmalen was de afspraak gemaakt dat hij elf dagen na te zijn afgezet, weer op dezelfde plaats door de 'K 15' zou worden opgehaald en dat, kwam hij in de betrokken nacht niet opdagen, de 'K 15' ook in de twee daarop volgende nachten een rubberboot naar de kust zou zenden, waar de geheime agent zijn aanwezigheid met een seinlamp zou melden.

Wijnmalen werd door de 'K 15' in de nacht van 12 op 13 mei 30 km bezuiden Padang naar een klein eiland gebracht. De 'K 15' keerde in de nacht van 23 op 24 mei en in de twee daarop volgende nachten naar die plek terug. Er was geen spoor van Wijnmalen te bekennen.

De eerste missie van Ceylon uit was volledig mislukt.

Wijnmalen was kort na zijn landing door een inheemse instantie gearresteerd en aan de *Kenpeitai* overgedragen. Alle martelingen ten spijt (ze waren zo sadistisch dat hij op een gegeven moment om een revolver vroeg teneinde zelf een einde te maken aan zijn lijden), weigerde hij iets los te laten. Als spion werd hij door de Japanners geëxecuteerd.

'Het is moeilijk', schrijft Bezemer, 'zich aan de indruk te onttrekken dat het uitzenden van Wijnmalen op te dilettantische wijze is geschied. Zo zou hij blikjes met voedsel hebben meegekregen die in Sumatra

¹ Getuige C. W. Th. van Boetzelaer, *Eng.*, dl. VIII c., p. 1146.